

КАПІТАЛЬНІ ВКЛАДЕННЯ В ОХОРОНУ ПРАЦІ НА ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ

Охорона праці – справа серйозна, адже мова йде про життя й здоров'я людей. А це вимагає не тільки серйозного підходу, але й серйозних витрат, в тому числі капітального характеру. При цьому відповідно до діючого законодавства (ст.21 Закону України «Про охорону праці») фінансування витрат, пов'язаних з охороною праці, здійснює власник підприємства. Наймані робітники ніяких витрат не несуть. Отже, розмір капітальних вкладень в охорону праці залежить не тільки від вимог законодавства, але а від фінансових можливостей конкретного підприємства. А можливості більшості українських підприємств у даний час, на жаль, не дозволяють приділяти належну увагу питанням охорони праці. До того ж ті (поки ще нечисленні) роботодавці, які піклуються про безпеку й прагнуть створити для своїх працівників більш-менш комфортні умови праці, не завжди знаходять розуміння з боку податкових органів. Звичайно ж, працівники податкових служб не заперечують (та й не можуть заперечувати!) проти створення таких умов, але відповідні витрати вони у більшості випадків кваліфікують як невиробничі, тобто не пов'язані з господарською діяльністю підприємства, а тому не підлягають відображенню у податковому обліку підприємства. Дуже шкода, що й сьогодні багатьом платникам податків доводиться витратити нерви й час, переконуючи перевіряючих у тім, що, наприклад, кондиціонер – не розкіш, а така ж необхідна для нормальної роботи річ, як електричне освітлення, стіл або комп'ютер. І із цієї точки зору, а також з позицій податкового планування, досить привабливо виглядає використання в таких ситуаціях аргументів, заснованих на вимогах до охорони праці.

Адже згідно ст. 153 КЗоТ і ст.7 Закону України «Про охорону праці» у сферу управління безпекою на підприємстві входять наступні питання:

- умови праці на робочому місці;
- безпека технологічних процесів, машин, механізмів, устаткування й інших засобів виробництва;
- стан засобів колективного й індивідуального захисту;
- санітарно-побутові умови повинні відповідати вимогам нормативних актів про охорону праці.

Крім того, у відповідності зі ст.154 КЗоТ вимоги з охорони праці повинні враховуватися ще на стадії проектування виробничих об'єктів і

засобів виробництва, а ст.155 цього документа прямо забороняє уведення в експлуатацію об'єктів виробничого й соціально-культурного призначення без дозволу органів державного нагляду за охороною праці. Без такого дозволу не можуть бути виготовлені й передані у виробництво зразки нових машин, механізмів, устаткування, а також впроваджені нові технології (ст.156 КЗоТ). Аналогічні вимоги зафіксовані й у ст.24 Закону України «Про охорону праці». Іншими словами, охорона праці – дуже широка сфера. Однак більшу частину законодавчих вимог до охорони праці не можна назвати конкретними, багато формулювань розпливчасті, багатозначні або мають занадто загальний характер. Наприклад, згідно КЗоТ власник або уповноважений їм орган зобов'язаний:

- впроваджувати сучасні засоби техніки безпеки, що запобігають виробничий травматизм (ст. 153);
- забезпечувати санітарно-гігієнічні умови, запобігати виникненню професійних захворювань працівників (ст.153);
- вживати заходів із полегшення й оздоровлення умов праці працівників шляхом впровадження прогресивних технологій, досягнень науки й техніки, засобів механізації й автоматизації виробництва, вимог ергономіки, позитивного «працезахоронного досвіду», зниження й усунення запиленості й загазованості повітря у виробничих приміщеннях, зниження інтенсивності шуму, вібрації, випромінювань і тд. (ст.158).

Такі формулювання дозволяють обґрунтувати необхідність придбання підприємством (і право відбивати відповідні витрати в податковому обліку) не тільки кондиціонерів, але й багатьох інших, традиційно «перевірно-конфліктних» видів устаткування: штора-жалюзі знижують інтенсивність випромінювань, пилососи усувають пиленість, м'яке напільне покриття знижує інтенсивність шуму й т.д

Справді, Кзот і Закон про охорону праці містить самі загальні вимоги, які поширюються на всі підприємства, незалежно від форми власності й виду діяльності. Але адже існує й безліч спеціальних вимог, що ставляться або до конкретних видів діяльності, або до окремих професій. Це державні міжгалузеві й галузеві правила, стандарти, норми, положення, інструкції, а також деякі інші документи.

Література

1. *Кодекс законів про працю України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>.*

2. *Закон України «Про охорону праці» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12#Text>.*